

Een spiegelglad resultaat

Loopik Yachtpainting heeft de tachtig jaar oude jachtbotter *Fides* voorzien van een nieuw lak- en verfsysteem boven water en van een nieuw beschermingssysteem onder de waterlijn. Dat is op zich niet bijzonder, want ieder schip heeft regelmatig onderhoud nodig, maar Huite Loopik en zijn jonge medewerkers hebben dit traditionele schip aangepakt zoals dat gewoonlijk gebeurt bij superjachten.

Door: **Klaas Smit** Foto's via: **Loopik Yachtpainting**

Op 't Ges, de "watersportboulevard" in Sneek, huurt Huite Loopik een hal van 35 bij 15 meter waarin voorheen Jetten Jachtbouw was gehuisvest. Achter de grote roldeur staat de *Fides* met haar imposante kop, een meter boven de grond op bokken. Daarnaast ligt een Mulder Favorite 1500, een mini-superjacht van aluminium. Vóór in de hal is een plastic tent opgebouwd waarin stofvrije de zwaarden, de giek en de gaffel van de *Fides* gelakt kunnen

worden. Al het beslag van deze onderdelen is keurig gedemonteerd of afgeplakt, zodat daar geen lak op komt.

Blik op conserveren

In eerdere nummers hebben we al over het redden van de *Fides* geschreven (SdZ 2003.5, SdZ 2011.9 en SdZ 2012.9). Ruim acht jaar na de totale restauratie was het tijd voor groot cosmetisch onderhoud. De nog jonge Huite

Spiegelend gaat de *Fides* weer te water na een complete lakbeurt door het jonge team van Huite Loopik

Loopik heeft op het conserveren van schepen een geheel eigen visie: 'Conserveren betekent dat je een schip beschermt tegen weersinvloeden. Verschillende materialen - hout, ijzer, aluminium of polyester - hebben allemaal hun eigen dichtheid. Hout heeft een open structuur met vele luchtkamertjes die je allemaal wilt afsluiten. Lak heeft, in tegenstelling

rechts: Goed beschermd gaat het team aan de slag op een net zo goed afgeplakte botter

midden: Schuren tot alles weer strookt en tot alles perfect glad is

onder: Het kajuitdak werd volledig kaal gehaald met behulp van föhn, krabbers en schuurpapier

tot verf, een gering vast stofgehalte en als je hout met een transparante lak afwerkt, dan moet je vele lagen aanbrengen om het goed te beschermen. Beter gezegd: je moet voldoende laagdikte opbouwen.' Huite heeft alle materialen waarop hij verf of lak aanbrengt geanalyseerd. In overleg met leveranciers heeft hij voor elk materiaal een behandelingsysteem bedacht, dat regelmatig afwijkt van wat gangbaar is.

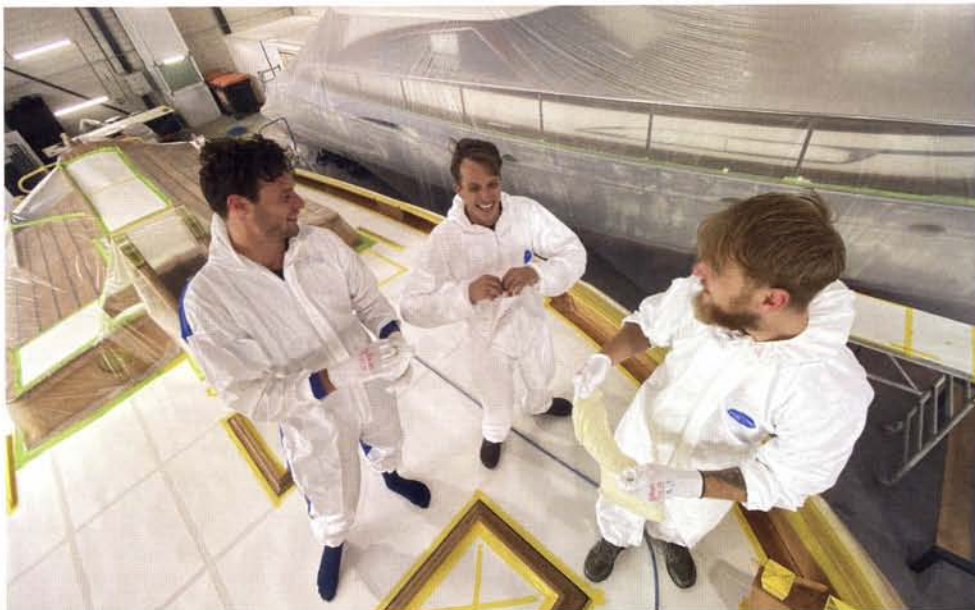
'Er is niets mis met het behandelen van hout op de manier die we gewend zijn, waarmee ik bedoel dat je er gewoon een nieuwe laag lak op kunt zetten. Een botter met harpuit behandelen kan ook, maar beide methoden zijn op de lange termijn bewerklijker en ik vind ze ook minder goed. Met mijn manier van conserveren verleng je de levensduur van - in dit geval - hout voor langere tijd. Ik zoek altijd naar de manier waarop het werk dat je eraan verricht zo lang mogelijk meegaat.'

Goed toegeruste werkruimte

Het meeste werk zit in de voorbereiding, in het schuren en het lakklaar maken. 'Dat klopt,' zegt Huite, 'maar mijn voorbereiding begint nog veel eerder. Kijk alleen maar rond in de hal en naar de opslag van materiaal.

Huite neemt me mee naar de kasten met materialen en de ruimte met gereedschap. 'Kijk, in deze kast ligt het verbruiksmateriaal zoals schuurpapier, ontvettingsmiddelen, bakjes, rollers en kwasten. Maar ook gehoorbeschermers en maskers zitten erin. Gehoorbeschermers en maskers liggen op gezichtshoogte, kniebeschermers op kniehoogte. Logisch in mijn beleving. In de kast met machines liggen de schuurmachines op borsthoogte, want die gebruiken we veel en op deze hoogte zijn ze makkelijk te pakken.'

Ik heb de hal al even rondgekeken, maar alleen de plastic tenten zijn me opgevallen. Ik blijf een hoop te hebben gemist. 'Zie je boven de roldeur die twee apparaten hangen, dat is ionisatie-apparatuur die de stofdeeltjes en de statische lading van die deeltjes hier in de hal neutraal maken. Alles heeft een statische lading, positief of negatief, en ik wil voorkomen dat er stof in lak- en verfwerk komt. Eerst dacht ik dat ik de hal elke maand grondig moest reinigen en dat ik alle stalen balken bovenin van stof moest ontdoen. Met deze apparaten worden stofdeeltjes statisch

neutraal en omdat ze zwaarder zijn dan lucht vallen losse stofdeeltjes altijd op de grond. Als we de vloer natmaken en de hal leegtrekken, dan is al het stof weg.'

Achterin de hal staat een speciale lakplaats met daarachter een flinke afzuiginstallatie. Door de manier waarop de lucht in de lakplaats ronddraait, kan ook hier zo stofvrij mogelijk gelakt en geschilderd worden. 'Voor zover ik weet ben ik de eerste in Nederland die deze technologie toepast in een hal van 35 bij 15 meter. We werken hier net zo clean als in een autospuitery,' zegt Huite met enige trots. 'En, de hal is helemaal voorzien van led-verlichting die zorgt voor kunstmatig daglicht,

links: De persenning wordt apart behandeld, er zat lak op die maakt dat het linnen kan barsten. Deze werd afgekrabd en daarna werd natuurlijke olie aangebracht

onder: Naast de grote oppervlakken zijn er ook hoeken en gaten waar je moeilijker bijkomt. Die kosten uiteraard veel tijd om te behandelen

want je moet wel zeker weten dat het lak- en verfwerk er op het water net zo goed uitziet als in de hal.'

Vorbereiding van het schip

Toen de *Fides* eenmaal binnen lag, bleek dat het lakwerk niet meer overal hechtte op het hout. 'Met een föhn en krabbers hebben we de slechte lagen van het kajuitdak, potdeksel, het boeisel, het berghout en de losse onderdelen verwijderd. Maar, zo denk ik dan, wanneer het verwijderen met warmte makkelijker gaat, is het dan soms ook beter je lak op te brengen met warmte? De nerven gaan openstaan door warmte en dan dringt de lak er beter in door.' Na het kaal halen, begint het schuren en daar wordt veel tijd aan besteed. 'Hoe mooier je een boot lakt, des te beter je alles ziet. De ondergrond moet dus perfect geschuurd zijn, want die blijft zichtbaar door de blanke lak.'

'Vlakke delen schuren we handmatig met

1 De kajuit en droge naad zitten strak in de lak. Daarna worden alle naden opnieuw gerubberd, uiteraard nadat er weer is afgeplakt

2 De grootverpakkingen lak van Epifanes staan klaar naast de stofvrije aflakplaats voor de onderdelen

3 Voordat aan het werk begonnen wordt zijn alle beschadigingen van het hout gemarkeerd met plakkers

4 De braadspil ligt in de stofvrije tent waar ook gespoten wordt

5 Het uiteindelijke resultaat oogt prachtig

een schuurplank, waarmee we ook meteen het hout kunnen stroken, in model kunnen schuren. Het potdeksel bijvoorbeeld heeft een bovenkant met een lichte ronding en twee afgeronde zijkanten. We schuren eerst

de bovenkant en zorgen ervoor dat alle butsen eruit gaan en dat de lijn van de bolling over de hele lengte mooi loopt, mooi strookt. Door het schuren kun je dat goed zien. Daarna pakken we de twee ronde zijkanten aan. Bij een buts bepalen we of die eruit geschuurd moet worden of dat we die later opvullen met lak. Als je hem eruit schuurt, moet je dat hout over de hele lengte uitvlakken.'

Is het schip geschuurd, dan meet Huite het vochtgehalte van het hout. Dat mag niet te hoog zijn, anders hecht de lak niet goed. Met de temperatuur in de hal creëert hij het gewenste vochtgehalte. Het hout van de *Fides* werkt nog steeds. Ook daar wordt bij het lakken rekening mee gehouden.

Wanneer het lakwerk start, wil Huite aan het eind overal evenveel laagdikte hebben aange-

bracht. 'Kaal hout ontvetten we met aceton. Daarna komen er drie lagen van vijftig procent verdunde lak op, nat in nat, aangebracht met de kwast omdat het dan beter in de nerf terecht komt. Dit laten we een dag uitdampen en drogen. We schuren het hout vervolgens lichtjes om het weer glad te maken, want de houtharen staan na die drie lagen door de schrikreactie van de chemische middelen wat omhoog. De volgende ronde bestaat uit drie lagen onverdunde lak, nat in nat, aangebracht met een roller om het hout dicht te krijgen. Nu zitten de ankerlagen erop, die zorgen voor de hechting tussen lak en hout. Als deze uitgedampt zijn, schuren we alles flink terug, om het oppervlak glad te maken.' De romp van de *Fides* zat goed in de lak en die behoefde dus niet kaal, maar om ervoor te zorgen dat

- 1 We zijn aanbeland in de fase waarin alle onderdelen zijn behandeld, in het rek rechts liggen allerlei te monteren onderdelen
- 2 Met het schilderwerk van de bedelbalk wordt de laatste hand gelegd, een precisiewerkje
- 3 Een glimmend potdeksel dat ook weer helemaal strookt en vrij is van butsen. Als een spiegel zo glad
- 4 Dit zijn de kuipbanken. De lak heeft meer dan voldoende laagdikte om zeker twintig jaar mee te gaan. Jaarlijks een laag voldoet om het bij te houden
- 5 Nu alleen het onderwaterschip in de antifouling. De rest van de romp is tegen spetters goed ingepakt

De lak die we gebruiken heeft ook eigenschappen en voorschriften, zodat bekend is hoeveel dikte je per laag kunt aanbrengen. Is dit klaar en droog, dan schuren we alles weer flink open met korrel 180, zodat het kan uitdampen. Vervolgens gebruiken we schuurpapier met een fijnere korrel voor het weghalen van eventuele oneffenheden. Daarna brengen we nog eens zes lagen aflak aan. Eerst drie lagen, dan drogen maar niet schuren en tot slot de laatste drie lagen. Aan het eind van dit proces zit er 800 tot 1000 micron laagdikte op het schip.'

Herhalingsfrequentie

Is een schip klaar, dan hangt het af van de manier waarop het gebruikt wordt wanneer het opnieuw behandeld moet worden. Vooral UV straling, en stof en zand zorgen voor slijtage; per jaar verliest een boot zo'n twee tot drie lagen.

'Komt een boot binnen, dan meet ik eerst hoeveel laagdikte er nog op zit en vraag ik de eigenaar naar de manier waarop hij de boot gebruikt. Hoe intensiever, hoe meer laagdikte

er nodig is. De *Fides* hoeft de komende twintig jaar boven water slechts om het jaar bijgehouden te worden met nieuwe aflaklagen, om het schip mooi te houden en vooral goed te beschermen tegen weersinvloeden. De *Fides* is nu grondig gerestaureerd en ik wil de volgende restauratie graag zo lang mogelijk uitstellen,' besluit Huite.

ZELF AAN DE SLAG

Blanke lakfabrikant Epifanes (gebruikt op de *Fides*) heeft op de site duidelijke tabbladen met adviezen staan. 7 Laklagen worden daarin als minimum gesteld voor een vernissysteem met extra UV-filter, hoewel meerdere lagen wordt aangeraden. Onderhoud aan het systeem dient onverwijld plaats te vinden als glansverlies is geconstateerd en zeker wanneer er sprake is van lichte barstvorming. Dan dient teruggeschuurd te worden tot de barstjes verdwenen zijn. Vervolgens zeker 4 verse lagen aanbrengen. Heb je te maken met kaal hout dan ga je uit van 3 stappen met impregneerlagen om het systeem op te bouwen, waarbij de eerste laag verdund wordt met 50% verdunning; de tweede met 25% en de derde met 15%. Daarna volgen 4 of meer opbouwlagen, nauwelijks verdund. Schuren tussen deze lagen doe je nat.

de verdunde lak van het berghout niet op de romp zou komen, was de romp uit voorzorg afgeplakt met plastic.

Laagdikte opbouwen is de volgende stap: zes tot negen lagen. 'We spuiten deze lagen erop, omdat spuiten sneller gaat, minder gevoelig is voor zakkers en omdat je meer laagdikte in kortere tijd kunt aanbrengen. Twee lagen per dag, zonder dat we tussendoor schuren. Ik meet hoeveel micron erop zit, zodat ik weet wanneer er genoeg laagdikte is opgebouwd.